

Верховний
Суд

ОГЛЯД
судової практики
Касаційного кримінального суду
у складі Верховного Суду
(актуальна практика)

Рішення, внесені до ЄДРСР,
за жовтень 2020 року

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ	7
1.1. Звільнення від кримінальної відповідальності	7
1.1.1. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки трудовому колективу не застосовується, якщо судом не встановлено, чи спроможний трудовий колектив, у якому обвинувачена особа упродовж тривалого часу обіймала керівну посаду, здійснювати щодо неї заходи виховного характеру, виходячи з її посадових обов'язків із виконання організаційно-розпорядчих і адміністративно-господарських функцій	7
1.1.2. Підставою для зупинення строків давності притягнення до кримінальної відповідальності може бути виключно вчинення обвинуваченим умисних дій, які спрямовані на ухилення від досудового розслідування і суду (ч. 2 ст. 49 КК). Оголошення обвинуваченого в розшук власне не свідчить про те, що він ухиляється від досудового розслідування	9
1.2. Звільнення від відбування покарання	10
1.2.1. Звільнення від відбування покарання з випробуванням (ст. 75 КК) особи, яка вчинила злочин, передбачений ст. 286 КК, може застосовуватися судом у разі врахування всіх фактичних обставин кримінального правопорушення. Думка потерпілої особи та висновок органу пробації щодо можливості застосування до ОСОБА_1 положень ст. 75 КК можуть бути враховані судом у сукупності з обставинами, передбаченими ст. 65 цього Кодексу, під час призначення покарання за вчинене кримінальне правопорушення у мінімальних межах, визначених у санкції статті, однак не є вирішальними під час прийняття судом відповідного рішення	10
1.3. Примусові заходи медичного характеру	12
1.3.1. Застосування конкретного виду примусових заходів медичного характеру залежить від сукупності трьох критеріїв: медичного (характер і тяжкість захворювання), юридичного (тяжкість вчиненого діяння) та соціального (ступінь небезпечності психічно хворого для себе чи інших осіб). Ступінь небезпечності психічно хворого містить оцінку суспільної небезпеки вчиненого діяння, характеру вчиненого, можливих або тих, що настали, суспільно небезпечних наслідків та інших подібних обставин; психічного стану особи на момент розгляду справи судом і небезпечності цього хворого для оточуючих, що впливає з характеру захворювання	12

1.4. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи	13
1.4.1. Про умисел на заподіяння тяжких тілесних ушкоджень, що спричинили смерть потерпілого, свідчить, зокрема, спричинення останньому великої кількості тілесних ушкоджень у життєво важливі органи, зовнішні ознаки наслідків спричинених тілесних ушкоджень, стан потерпілого під час їх спричинення, вік обвинуваченого, який значно молодший за потерпілого похилого віку, а також невжиття заходів для надання йому медичної допомоги. Позиція потерпілого, який під час судового розгляду в місцевому суді не наполягав на суворому покаранні обвинуваченому, не може бути вирішальною та повинна враховуватися одночасно з іншими обставинами кримінального провадження	13
1.4.2. Якщо смерть малолітньої особи, яка внаслідок психічного захворювання перебуває у небезпечному для життя стані і позбавлена можливості вжити заходів до самозбереження, настала після залишення її без нагляду медичною сестрою для того, щоб виконати законне розпорядження безпосереднього керівника, однак останньою було вжито всіх заходів для забезпечення належного нагляду за психічно хворою особою, то медична сестра не підлягає відповідальності за залишення у небезпеці (ст. 135 КК)	16
1.5. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти власності	17
1.5.1. Викрадення чужого майна з шафи у жіночій роздягальні спортивного центру вважається вчиненим з проникненням у сховище	17
1.5.2. Викрадення засудженим чужого майна у два етапи, перший з яких був таємним та закінченим, а другий – відкритим і незакінченим із причин, що не залежали від його волі, свідчить про переростання крадіжки у грабіж та підлягає кваліфікації за ст. 186 КК	18
1.6. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності	19
1.6.1. Не підлягають кваліфікації за ст. 297 КК (наруга над тілом померлого) дії винуватої особи, що полягали у прихованні тіла померлої дитини без наявності умислу на вчинення наруги	19
1.7. Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення	21
1.7.1. У діях винної особи, в якій було вилучено розфасовані психотропну речовину та наркотичний засіб, а також ваги, відсутній умисел на збут цих речовин, якщо загальна кількість психотропної речовини та наркотичного засобу об'єктивно не перевищує потреби в їх власному вживанні	21

1.8. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян та кримінальних правопорушень проти журналістів	22
1.8.1. Довідка, видана дирекцією Українського державного підприємства зв'язку «Укрпошта» за підписом її керівника, якою підтверджується факт отримання рекомендованих листів чоловіком обвинуваченої, що не відповідає дійсності, та яка стала підставою для поновлення строку на оскарження рішення суду і для реалізації права обвинуваченої на прийняття спадщини, є офіційним документом, а отже предметом складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 358 КК	22
1.8.2. Акт огляду будівельно-монтажних робіт є офіційним документом, а отже предметом складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 358 КК. Якщо місцевим судом не доведено наявності умислу на привласнення обвинуваченим отриманого кредиту, однак встановлено, що отримані кошти використано ним не за призначенням, то відповідні дії підлягають кваліфікації за ст. 222 КК	24
РОЗДІЛ 2. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ	26
2.1. Кримінальне процесуальне законодавство України	26
2.1.1. Новий кримінальний процесуальний закон, на відміну від нового закону України про кримінальну відповідальність, не має зворотної дії у часі навіть у тих випадках, коли його правила є більш сприятливі для учасників кримінального провадження (розширено перелік ухвал, які підлягають апеляційному оскарженню)	26
2.2. Докази і доказування	27
2.2.1. Слідчий суддя, надаючи дозвіл на проведення обшуку у житлі, не зобов'язаний вказувати у відповідній ухвалі, хто конкретно має провести цю слідчу (розшукову) дію. Визначення прокурора або слідчого (їх групи) для проведення обшуку належить до повноважень прокурора (старшого прокурора, групи прокурорів, які здійснюватимуть повноваження прокурорів у конкретному кримінальному провадженні) або старшого слідчої групи (керівника органу досудового розслідування). Доручення прокурора слідчому, який здійснює досудове розслідування у кримінальному провадженні, про проведення обшуку у житлі, може даватися як в усній, так і в письмовій формах	27
2.2.2. Якщо потерпілий на запит органу досудового розслідування добровільно надає документи, що містять доказову інформацію, то звернення до слідчого судді для отримання ухвали про	

тимчасовий доступ до речей та документів у такому випадку не обов'язкове	29
2.3. Судовий розгляд	30
2.3.1. Погана якість в окремих місцях звукозапису судового засідання у суді першої інстанції не є безумовною підставою для скасування судового рішення	30
2.4. Проведення у суді апеляційної інстанції	31
2.4.1. Відсутність дати завірення копії свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю не є підставою для позбавлення захисника права на подання апеляційної скарги	31
2.4.2. Право на відмову від апеляційної скарги має лише прокурор, яким було подано апеляційну скаргу, а також прокурор вищого рівня (Генеральний прокурор, керівник обласної прокуратури, їх перші заступники та заступники). Прокурор, який лише брав участь у розгляді справи у суді апеляційної інстанції, не може відмовитися від апеляційної скарги	32
2.4.3. Укладення близьким родичем особи, щодо якої застосовано примусові заходи медичного характеру, договору про надання правової допомоги з іншим захисником через місяць з моменту ухвалення судового рішення, не може вважатися поважною причиною пропуску строку на його оскарження	33
2.4.4. Скасування судом першої інстанції звільнення засудженого від відбуття покарання внаслідок невиконання покладених на нього обов'язків (ст. 78 КК), зобов'язує суд переглянути вирок суду першої інстанції щодо цього засудженого в апеляційному порядку. Закриття апеляційного провадження у такому випадку не передбачено кримінальним процесуальним законодавством (розділ V глави 31 КПК)	34
2.5. Проведення за нововиявленими обставинами	36
2.5.1. Участь захисника у кримінальному провадженні щодо особи, засудженої за вчинення особливо тяжких злочинів, при перегляді постановлених рішень щодо неї за нововиявленими обставинами, є обов'язковою	36
2.5.2. Подання засудженим, який відбуває покарання у виді довічного позбавлення волі, заяви про перегляд вироку стосовно нього за нововиявленими обставинами до суду не через адміністрацію виправної установи, а також відсутність будь-яких даних на підтвердження факту підписання та подання цієї заяви саме засудженим, є підставою для прийняття рішення про відмову у відкритті провадження за нововиявленими обставинами	37

Перелік скорочень

ВАКС	Вищий антикорупційний суд
ВП	Велика палата
ВС	Верховний Суд
ВСУ	Верховний Суд України
ДБР	Державне бюро розслідувань
ДУ	державна установа
ЄРДР	Єдиний реєстр досудових розслідувань
КВК	Кримінально-виконавчий кодекс України
КК	Кримінальний кодекс України
ККС	Касаційний кримінальний суд
КПК	Кримінальний процесуальний кодекс України
КСУ	Конституційний Суд України
МЮ	Міністерство юстиції України
ОП	об'єднана палата
ПДР	Правила дорожнього руху
ПП	приватне підприємство
РДА	районна державна адміністрація
СМЕ	судово-медична експертиза
ТЦ	торговельний центр
СТ	садове товариство
ЦПК	Цивільний процесуальний кодекс України
УДППЗ	Українське державне підприємство поштового зв'язку

РОЗДІЛ 1. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

1.1. Звільнення від кримінальної відповідальності

1.1.1. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки трудовому колективу не застосовується, якщо судом не встановлено, чи спроможний трудовий колектив, у якому обвинувачена особа упродовж тривалого часу обіймала керівну посаду, здійснювати щодо неї заходи виховного характеру, виходячи з її посадових обов'язків із виконання організаційно-розпорядчих і адміністративно-господарських функцій

Обставини справи: ОСОБА_1, начальник відділу освіти РДА, службова особа, яка обіймає посаду, пов'язану з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій, недбало виконуючи свої службові обов'язки, через несумлінне ставлення до них, маючи реальну можливість їх виконувати належним чином, не перевірила об'єми фактично виконаних будівельних робіт та їх якість, ціни на матеріально-технічні ресурси, які повинні прийматися за відповідними обґрунтованими цінами на відповідні ресурси, вартості матеріально-технічних ресурсів, зазначених ПП в актах приймання виконаних робіт з капітального ремонту покрівлі ліцею, в яких була завищена вартість зазначених робіт, власноручно їх підписала та завірила свій підпис відбитком печатки відділу освіти РДА, внаслідок чого ПП було безпідставно перераховано кошти в сумі 221 605 грн, що спричинило тяжкі наслідки охоронюваним законом державним інтересам.

Позиції судів першої та апеляційної інстанцій: за ухвалою місцевого суду ОСОБА_1 звільнено від кримінальної відповідальності за ч. 2 ст. 367 КК на підставі ст. 47 КК у зв'язку з передачею її на поруки колективу відділу освіти РДА, якщо вона протягом року з дня передачі її на поруки виправдає довіру колективу, не ухилятиметься від заходів виховного характеру та не порушуватиме громадського порядку. Кримінальне провадження щодо ОСОБА_1 за ч. 2 ст. 367 КК закрито.

За ухвалою апеляційного суду ухвалу місцевого суду залишено без зміни.

Позиція ККС: скасовано ухвали місцевого й апеляційного судів та призначено новий розгляд у суді першої інстанції.

Обґрунтування позиції ККС: з матеріалів кримінального провадження вбачається, що в судовому засіданні суду першої інстанції захисником та обвинуваченою заявлено клопотання про закриття провадження у справі у зв'язку з передачею обвинуваченої на поруки трудовому колективу на підставах, визначених ст. 47 КПК, та долучено таке клопотання разом з протоколом загальних зборів трудового колективу РДА і відділу освіти РДА.

Як вбачається зі змісту протоколу загальних зборів трудового колективу РДА та відділу освіти РДА, трудовим колективом прийнято рішення взяти ОСОБА_1 на поруки та взяти на себе обов'язок здійснювати щодо неї заходи

виховного характеру, контроль за виконанням своїх безпосередніх трудових обов'язків, додержання нею правил громадського співжиття в побуті та громадських місцях і повідомляти уповноважені органи про будь-які випадки ухилення ОСОБА_1 від заходів виховного характеру.

Суд першої інстанції, звільняючи ОСОБА_1 від кримінальної відповідальності на підставі ст. 47 КК, належним чином не з'ясував, чи буде здатний трудовий колектив відділу освіти РДА, в якому ОСОБА_1 з 2010 року обіймала посаду начальника, здійснювати щодо неї заходи виховного характеру, виходячи із покладених на неї посадових обов'язків з виконання організаційно-розпорядчих і адміністративно-господарських функцій, передбачених Положенням про відділ освіти РДА, затвердженим розпорядженням від 25.02.2014, та чи взагалі доцільно у цьому випадку застосування щодо неї такого виду звільнення від кримінальної відповідальності.

Зокрема, судом не враховано, що ОСОБА_1 призначається на посаду і звільняється з посади головою РДА згідно із законодавством про державну службу в установленому законодавством порядку та як начальник відділу згідно зі своїми посадовими обов'язками здійснює, в тому числі: керівництво відділом, несе персональну відповідальність за організацію та результати його діяльності, спряє створенню належних умов праці; затверджує посадові інструкції працівників відділу та керівників навчальних закладів та розподіляє обов'язки між ними; вживає заходів до удосконалення організації та підвищення ефективності роботи відділу; звітує перед головою РДА про виконання покладених на відділ завдань та затверджених планів роботи; видає в межах своїх повноважень накази, організовує контроль за їх виконанням; здійснює добір кадрів; організовує роботу з підвищення рівня професійної компетентності державних службовців відділу; подає голові РДА пропозиції щодо призначення на посаду та звільнення з посади у порядку, передбаченому законодавством про державну службу, державних службовців відділу, присвоєння їм рангів державних службовців, їх заохочення та притягнення до дисциплінарної відповідальності; прийняття на роботу та звільнення з роботи у порядку, передбаченому законодавством про працю, працівників відділу, які не є державними службовцями, та керівників навчальних закладів, їх заохочення та притягнення до кримінальної відповідальності; забезпечує дотримання працівниками відділу правил внутрішнього трудового розпорядку та виконавської дисципліни тощо.

Окрім того, як вбачається із листа, наданого начальником відділу освіти РДА, який міститься в матеріалах кримінального провадження, у відповідь на запит місцевого суду ОСОБА_1 була звільнена за угодою сторін на підставі розпорядження голови РДА.

Отже, суди допустили неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність та порушення вимог кримінального процесуального закону, яке є істотним, оскільки ставить під сумнів законність і обґрунтованість судових рішень, що відповідно до вимог ст. 438 КПК є підставами для скасування таких рішень.

Детальніше з текстом постанови ВС від 22.10.2020 у справі № 621/3213/19 (провадження № 51-3614км20) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/92458410>

1.1.2. Підставою для зупинення строків давності притягнення до кримінальної відповідальності може бути виключно вчинення обвинуваченим умисних дій, які спрямовані на ухилення від досудового розслідування і суду (ч. 2 ст. 49 КК). Оголошення обвинуваченого в розшук власне не свідчить про те, що він ухиляється від досудового розслідування

Обставини справи: за ухвалою місцевого суду ОСОБА_1 та ОСОБА_2 звільнено від кримінальної відповідальності за ч. 1 ст. 162, ч. 2 ст. 296 КК на підставі ст. 49 КК у зв'язку із закінченням строків давності, а кримінальне провадження щодо них закрито.

Приймаючи вказане рішення, місцевий суд виходив з того, що оголошення обвинувачених ОСОБА_1 та ОСОБА_2 у розшук відповідно до постанови слідчого не є ухиленням їх від досудового розслідування як підстава для зупинення строків давності притягнення до кримінальної відповідальності (ч. 2 ст. 49 КК).

За ухвалою апеляційного суду ухвалу місцевого суду залишено без зміни.

Позиція ККС: залишено без зміни ухвали місцевого та апеляційного судів.

Обґрунтування позиції ККС: як убачається з матеріалів кримінального провадження, органом досудового розслідування ОСОБА_1 та ОСОБА_2 обвинувачувалися у скоєнні злочинів передбачених ч. 1 ст. 162 (злочин невеликої тяжкості) та ч. 2 ст. 296 КК (злочин середньої тяжкості), які були вчинені 09.08.2013. Строк давності притягнення до кримінальної відповідальності за вказані злочини відповідно до ст. 49 КК становить відповідно 3 і 5 років. На момент розгляду судом кримінального провадження щодо ОСОБА_1 та ОСОБА_2 передбачений законом строк давності притягнення їх до кримінальної відповідальності за ці злочини сплинув.

Колегія суддів, узявши до уваги тлумачення поняття «ухилення особи від слідства або суду», що міститься у постанові ВСУ від 19.03.2015 (провадження № 5-1кс15), а також правову позицію у постанові ВС від 27.03.2019, відповідно до якої підстава для оголошення розшуку під час досудового розслідування «місцезнаходження підозрюваного невідоме» може мати місце як у випадку, якщо підозрюваний ухиляється від слідства, так і з інших причин, коли не встановлено його місцезнаходження, дійшла висновку, що зупинення досудового розслідування у зв'язку з розшуком підозрюваного саме по собі ще не може свідчити про ухилення останнього від слідства. Для застосування положень ч. 2 ст. 49 КК у такому випадку має бути підтверджено факт ухилення підозрюваного від слідства.

Як убачається зі змісту судових рішень та з матеріалів кримінального провадження, постановою слідчого від 13.09.2014 підозрюваних ОСОБА_1 та ОСОБА_2 було оголошено у розшук, а 15.10.2014 кримінальне провадження

щодо них було зупинене, після чого постановою слідчого від 06.11.2014 було відновлене.

Підставою для такого рішення стало те, що повідомлення про підозри щодо ОСОБА_1 та ОСОБА_2, складені відповідно 15.07.2014 та 04.08.2014, не було вручено у строки, передбачені ст. 278 КК. Водночас матеріали провадження не містять відомостей про вжиття заходів для вручення їх у спосіб, передбачений КПК, для вручення повідомлень, а також доказів належного здійснення викликів підозрюваних у кримінальному провадженні до органів досудового розслідування. Водночас у цих матеріалах містяться дані щодо повідомлення ОСОБА_1 та ОСОБА_2 про підозру 06.11.2014 після відновлення досудового розслідування.

Як встановлено судом першої інстанції, слідчому було достовірно відоме місце роботи ОСОБА_1 та ОСОБА_2, втім будь-яких заходів для виклику за місцем їх роботи також не було вжито. Обвинувачені згідно з дослідженими матеріалами вели звичайний спосіб життя, постійно користувався одним і тим самим телефонним номером, а також навчалися на курсах водіння та отримали посвідчення на право керування мотоциклом.

А тому висновок суду першої інстанції, з яким погодився і суд апеляційної інстанції, про те, що матеріали кримінального провадження не містять даних на підтвердження факту умисного вчинення ОСОБА_1 та ОСОБА_2 будь-яких дій, спрямованих на ухилення від слідства, а зупинення досудового розслідування у зв'язку з їх розшуком саме по собі не свідчить про ухилення від слідства, є обґрунтованим.

Вочевидь, суд першої інстанції не вбачав ознак ухилення від суду й у процесуальній поведінці ОСОБА_1 та ОСОБА_2 під час судового розгляду, через яку відкладалися судові засідання та було накладено грошове стягнення на них.

Детальніше з текстом постанови ВС від 20.10.2020 у справі № 204/4728/15-к (провадження № 51-735км20) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/92458341>

1.2. Звільнення від відбування покарання

1.2.1. Звільнення від відбування покарання з випробуванням (ст. 75 КК) особи, яка вчинила злочин, передбачений ст. 286 КК, може застосовуватися судом у разі врахування всіх фактичних обставин кримінального правопорушення.

Думка потерпілої особи та висновок органу пробації щодо можливості застосування до ОСОБА_1 положень ст. 75 КК можуть бути враховані судом у сукупності з обставинами, передбаченими ст. 65 цього Кодексу, під час призначення покарання за вчинене кримінальне правопорушення у мінімальних межах, визначених у санкції статті, однак не є вирішальними під час прийняття судом відповідного рішення

Обставини справи: за вироком суду першої інстанції ОСОБА_1 засуджено за ч. 2 ст. 286 КК до покарання у виді позбавлення волі на строк 3 роки. На підставі

ст. 75 КК ОСОБА_1 звільнено від відбування покарання з випробуванням з іспитовим строком тривалістю 3 роки з покладенням обов'язків, передбачених ст. 76 КК.

Звільняючи ОСОБА_2 від відбування основного покарання з випробуванням на підставі ст. 75 КК, місцевий суд урахував ступінь тяжкості вчиненого злочину, дані про його особу, який за місцем проживання характеризується позитивно, обставини, що пом'якшують покарання: щире каяття, добровільне відшкодування завданих злочином збитків, відсутність обставин, що обтяжують покарання, висновок органу пробації стосовно характеристики особистості обвинуваченого, відповідно до якого виправлення ОСОБА_2 можливе без застосування до нього обмеження або позбавлення волі.

За ухвалою апеляційного суду вирок місцевого суду скасовано в частині призначеного особі покарання та ухвалено в цій частині новий вирок, яким ОСОБА_1 призначено покарання за ч. 2 ст. 286 КК у виді позбавлення волі на строк 3 роки з позбавленням права керувати транспортним засобом на строк 3 роки.

Апеляційний суд констатував, що рішення місцевого суду про звільнення ОСОБА_1 від відбування покарання з випробуванням не можна вважати законним та обґрунтованим. Таке рішення було мотивовано тим, що місцевий суд, ураховуючи при цьому ступінь тяжкості вчиненого злочину, повинен не лише вказувати на вид злочину відповідно до ст. 12 КК, а й виходити також із особливостей конкретного злочину й обставин його вчинення. У цьому випадку місцевий суд належним чином не мотивував своє рішення та фактично не врахував того, що ОСОБА_1, керуючи джерелом підвищеної небезпеки, порушив одночасно декілька пунктів ПДР, і саме недотримання ним правил призвело до наїзду на пішохода, який знаходився в цей момент на пішохідному переході, що значно підвищує як суспільну небезпечність особи винного, так і суспільну небезпечність вчиненого злочину. На думку апеляційного суду, вказане свідчить про неможливість виправлення ОСОБА_2 без відбування реального основного покарання у виді позбавлення волі.

Позиція ККС: залишено без змін вирок апеляційного суду.

Обґрунтування позиції ККС: апеляційний суд, урахувавши конкретні обставини вчиненого злочину та його наслідки, дійшов обґрунтованого висновку про неможливість виправлення ОСОБА_1 без відбування покарання у виді позбавлення волі.

При цьому думка потерпілої та висновок органу пробації щодо можливості застосування щодо ОСОБА_1 положень ст. 75 КК були враховані апеляційним судом в сукупності з обставинами, передбаченими ст. 65 цього Кодексу, однак не є вирішальними при прийнятті апеляційним судом відповідного рішення.

Детальніше з текстом постанови ВС від 27.10.2020 у справі № 664/2526/19 (провадження 51-3420км20) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/92509935>

1.3. Примусові заходи медичного характеру

1.3.1. Застосування конкретного виду примусових заходів медичного характеру залежить від сукупності трьох критеріїв: медичного (характер і тяжкість захворювання), юридичного (тяжкість вчиненого діяння) та соціального (ступінь небезпечності психічно хворого для себе чи інших осіб). Ступінь небезпечності психічно хворого містить оцінку суспільної небезпеки вчиненого діяння, характеру вчиненого, можливих або тих, що настали, суспільно небезпечних наслідків та інших подібних обставин; психічного стану особи на момент розгляду справи судом і небезпечності цього хворого для оточуючих, що впливає з характеру захворювання

Обставини справи: за ухвалою місцевого суду до ОСОБА_1 застосовано примусовий захід медичного характеру у виді госпіталізації до психіатричної установи із загальним наглядом.

Як вбачається з ухвали місцевого суду, під час визначення виду примусового заходу медичного характеру суд послався на те, що ОСОБА_1 згідно з висновком експерта судово-психіатричної експертизи страждає хронічним психічним захворюванням. У період вчинення інкримінованого діяння за своїм психічним станом ОСОБА_1 не був здатний усвідомлювати фактичний характер своїх дій і керувати ними. Водночас у період вчинення інкримінованого діяння ОСОБА_1 не перебував у тимчасово хворобливому стані. На даний час за своїм психічним станом ОСОБА_1 не здатний усвідомлювати свої дії та керувати ними. Місцевий суд дійшов висновку, що інкриміноване ОСОБА_1 суспільно небезпечне діяння вчинене останнім у стані неосудності, який за своїм психічним станом і характером суспільно небезпечного діяння потребує застосування примусових заходів медичного характеру, у зв'язку з чим з метою обов'язкового лікування та запобігання вчинення ОСОБА_1 суспільно небезпечних діянь слід застосувати до останнього примусовий захід медичного характеру у виді госпіталізації в психіатричну установу з загальним наглядом.

За ухвалою апеляційного суду рішення місцевого суду змінено. У частині застосування примусового заходу медичного характеру ухвалу місцевого суду залишено без зміни.

Позиція ККС: залишено без зміни судові рішення місцевого та апеляційного судів про застосування примусових заходів медичного характеру.

Обґрунтування позиції ККС: колегія суддів, проаналізувавши ст. 94 КК, вказує, що під час застосування певного виду примусового заходу медичного характеру суд повинен урахувати три критерії: медичний (характер і тяжкість захворювання), юридичний (тяжкість вчиненого діяння) та соціальний (ступінь небезпечності психічно хворого для себе чи інших осіб). При цьому ступінь небезпечності психічно хворого містить оцінку суспільної небезпеки вчиненого діяння, характеру вчиненого, можливих або тих, що настали, суспільно небезпечних наслідків та інших подібних обставин; психічного стану особи на момент розгляду

справи судом і небезпечності цього хворого для оточуючих, що впливає з характеру захворювання.

Метою примусових заходів медичного характеру є не лише обов'язкове лікування особи, яка вчинила суспільно небезпечне діяння, але й запобігання вчиненню нею суспільно небезпечних діянь (ст. 92 КК). Для досягнення цієї мети суд має визначити конкретний вид примусового заходу медичного характеру, враховуючи сукупність усіх критеріїв, передбачених ст. 94 КК. При цьому відповідно до п. 5 ч. 1 ст. 513 КПК суд в ухвалі визначає вид примусового заходу медичного характеру.

На думку колегії суддів, характеристика захворювання ОСОБА_1, тяжкість і характер вчиненого ним суспільно небезпечного діяння, ступінь його небезпечності для себе не свідчать про наявність підстав застосування до ОСОБА_1 примусового заходу медичного характеру у виді госпіталізації до лікувального закладу з амбулаторним наглядом лікаря.

Детальніше з текстом постанови ВС від 20.10.2020 у справі № 221/6664/19 (провадження № 51-4019км20) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/92363930#>

1.4. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи

1.4.1. Про умисел на заподіяння тяжких тілесних ушкоджень, що спричинили смерть потерпілого, свідчить, зокрема, спричинення останньому великої кількості тілесних ушкоджень у життєво важливі органи, зовнішні ознаки наслідків спричинених тілесних ушкоджень, стан потерпілого під час їх спричинення, вік обвинуваченого, який значно молодший за потерпілого похилого віку, а також невжиття заходів для надання йому медичної допомоги.

Позиція потерпілого, який під час судового розгляду в місцевому суді не наполягав на суворому покаранні обвинуваченому, не може бути вирішальною та повинна враховуватися одночасно з іншими обставинами кримінального провадження

Обставини справи: ОСОБА_1 визнаний винуватим у тому, що він, перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння, у ході сварки на ґрунті особистих неприязних стосунків із ОСОБА_2 умисно наніс не менше дев'яти ударів кулаками та ногами у ділянку голови та тулуба ОСОБА_2, чим заподіяв тяжкі тілесні ушкодження, від яких потерпілий помер.

Вказані дії органом досудового розслідування кваліфіковано за ч. 2 ст. 121 КК.

Позиції судів першої та апеляційної інстанцій: за вироком місцевого суду ОСОБА_1 засуджено за ч. 2 ст. 121 КК до покарання у виді позбавлення волі на строк 7 років 6 місяців.

За вироком апеляційного суду вирок місцевого суду в частині призначеного покарання скасовано, ухвалено новий, яким ОСОБА_1 за ч. 2 ст. 121 КК призначено покарання у виді позбавлення волі на строк 9 років. У решті вирок суду першої інстанції залишено без зміни.

Позиція ККС: залишено без змін вироки місцевого та апеляційного судів.

Обґрунтування позиції ККС: кримінальна відповідальність за ч. 2 ст. 121 КК настає за умисне тілесне ушкодження, що спричинило смерть потерпілого. З об'єктивної сторони цей злочин характеризується суспільно небезпечними, протиправними діями та двома суспільно небезпечними наслідками, що настали: первинні – тяжкі тілесні ушкодження, похідні – смерть. При цьому тяжкі тілесні ушкодження і смерть потерпілого перебувають у причинному зв'язку між собою та із вчиненим суспільно небезпечним діянням. Суб'єктивна сторона цього злочину характеризується двома формами вини – умислом щодо суспільно небезпечного заподіяння тяжкого тілесного ушкодження і необережністю щодо настання смерті потерпілого.

Разом із цим, питання про умисел вирішується виходячи із сукупності всіх обставин вчиненого діяння, зокрема враховуючи спосіб, знаряддя злочину, кількість, характер і локалізацію тілесних ушкоджень, причини припинення злочинних дій, поведінку винного до, під час і після злочину, його взаємини з потерпілим, що передувала події, їх стосунки.

Із матеріалів кримінального провадження вбачається, що ОСОБА_1 завдав численних ударів (не менше 9) кулаками та ногами в область голови та тулуба потерпілого, заподіявши закриту черепно-мозкову травму, яка виразилась множинними синцями обличчя, крововиливами у м'які тканини голови, під тверду та м'які оболонки, у речовину головного мозку з послідувачим розвитком набряку головного мозку. Між цими діями, які були активними, та їх наслідками у вигляді заподіяння потерпілому тяжких тілесних ушкоджень, що спричинили його смерть, існував прямий причинний зв'язок.

Наведені обставини у своїй сукупності свідчать про те, що ОСОБА_1, будучи особою значно молодшого віку за потерпілого, умисно завдаючи з великою силою удари в життєво важливі органи ОСОБА_2, розраховував на такі можливі наслідки, від яких його здоров'ю буде спричинено тяжку шкоду. Заслугує на увагу і те, що ОСОБА_1 бачив, що під час побиття, ОСОБА_2 втрачав свідомість, на його обличчі була кров, тобто він розумів, що наніс тілесні ушкодження потерпілому, однак не вжив будь-яких заходів щодо надання невідкладної медичної допомоги, а залишив його в такому стані.

Зважаючи на викладене, дії ОСОБА_1 за ч. 2 ст. 121 КК кваліфіковані вірно, він має відповідати за той результат своїх дій (завдану шкоду), який фактично було заподіяно, в даному випадку – тяжке тілесне ушкодження, похідним наслідком якого є смерть потерпілого.

Що стосується покарання, призначеного ОСОБА_1, то колегія суддів звертає увагу на те, що суд першої інстанції, постановляючи вирок щодо ОСОБА_1, не повною мірою звернув увагу на положення закону, згідно з якими при вирішенні зазначених питань має належним чином досліджувати і оцінювати всі обставини, які мають значення для справи та призначив засудженому покарання, яке не відповідало тяжкості вчиненого злочину та його особі, через м'якість, на що звернув увагу суд апеляційної інстанції.

Апеляційний суд, ухвалюючи свій вирок, врахував ступінь тяжкості вчиненого злочину, що є тяжким, цінність суспільних відносин, на які здійснено посягання, – життя людини. Обґрунтовано взято до уваги і те, що ОСОБА_1 раніше неодноразово судимий за вчинення умисних злочинів, у тому числі за злочини проти життя і здоров'я особи (вбивство, вчинене через необережність та умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження), що значно підвищує суспільну небезпечність скоєного. Не залишено поза увагою і те, що ОСОБА_1 відбував покарання в місцях позбавлення волі, однак це не сприяло попередженню нових злочинів. Дан про особу винного – характеристика з місця мешкання, а також те, що попри працездатний вік ОСОБА_1 не працює, веде антисоціальний спосіб життя, зловживає спиртними напоями, не одружений, що свідчать про відсутність соціальних чинників стримуючого характеру. Наведене загалом дало можливість апеляційному суду прийти до висновку про небажання ОСОБА_1 ставати на шлях виправлення.

Суд обґрунтовано визнав обставинами, що обтяжують покарання, – рецидив злочину та вчинення злочину у стані алкогольного сп'яніння, а також зважив на відсутність обставин, що його пом'якшують.

Крім того, апеляційним судом вірно зауважено, що у даній справі позиція потерпілого ОСОБА_6, який в місцевому суді не наполягав на суворому покаранні, не може бути вирішальною та повинна враховуватися одночасно з іншими обставинами.

Отже, урахувавши усі обставини справи, суд апеляційної інстанції дійшов обґрунтованого висновку про можливість виправлення та перевиховання ОСОБА_1 лише в умовах ізоляції від суспільства і правильно вказав про необхідність призначення йому покарання у виді 9 років позбавлення волі, яке, у свою чергу, не є максимальним, визначеним санкцією ч. 2 ст. 121 КК, проте у конкретному випадку сприятиме виправленню засудженого та попередженню вчинення нових злочинів.

Колегія суддів вважає, що саме таке покарання є законним, справедливим, воно буде відповідати тяжкості правопорушення, сприятиме виправленню винного, попередженню вчинення ним нових злочинів, а також не буде становити «особистий надмірний тягар для особи», відповідатиме справедливому балансу між загальними інтересами суспільства та вимогами захисту основоположних прав особи.

Детальніше з текстом постанови ВС від 29.10.2020 у справі № 263/15874/17 (провадження № 51-6308км19) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92602248>

1.4.2. Якщо смерть малолітньої особи, яка внаслідок психічного захворювання перебуває у небезпечному для життя стані і позбавлена можливості вжити заходів до самозбереження, настала після залишення її без нагляду медичною сестрою для того, щоб виконати законне розпорядження безпосереднього керівника, однак останньою було вжито всіх заходів для забезпечення належного нагляду за психічно хворою особою, то медична сестра не підлягає відповідальності за залишення у небезпеці (ст. 135 КК)

Обставини справи: ОСОБА_1, молодша медична сестра дитячого будинку-інтернату, здійснювала нагляд за закріпленою за нею групою вихованців, серед яких знаходився ОСОБА_2, який страждав глибокою розумовою відсталістю, ОСОБА_1 залишила його без нагляду, в результаті чого ОСОБА_2 самовільно покинув приміщення адміністративного корпусу та вибіг на територію закладу, підійшов до вогнища, на якому спалювали сміття, через що у нього загорівся одяг. У результаті ОСОБА_2 отримав тілесні ушкодження у вигляді термічних опіків 96% поверхні тіла, внаслідок чого настала його смерть.

Вказані дії кваліфіковано органом досудового розслідування за ч. 3 ст. 135 КК.

Позиції судів першої та апеляційної інстанцій: за вироком місцевого суду ОСОБА_1 визнано невинуватою у висунутому їй обвинуваченні за ч. 3 ст. 135 КК та виправдано за відсутністю в її діях складу кримінального правопорушення.

За ухвалою апеляційного суду цей вирок залишено без зміни.

Позиція ККС: залишено без зміни вирок місцевого суду та ухвалу апеляційного суду.

Обґрунтування позиції ККС: з об'єктивної сторони склад злочину, який інкримінується ОСОБА_1 (ч. 3 ст. 135 КК – завідоме залишення без допомоги особи, яка перебуває у небезпечному для життя стані і позбавлена можливості вжити заходів до самозбереження внаслідок психічного захворювання, що спричинило смерть потерпілого), полягає у суспільно небезпечній бездіяльності, що виражається у залишенні без допомоги зазначеної особи. При цьому при залишенні без допомоги обов'язки щодо спасіння життя і здоров'я особи не виконуються в умовах безпосередньої загрози завдання шкоди цим правоохоронюваним цінностям. Злочин вважається закінченим з моменту ухилення від надання допомоги особі, що перебуває в небезпечному для життя стані, незалежно від того, наскільки ефективно могла бути така допомога.

Із суб'єктивної сторони злочин характеризується прямим умислом, тобто винний усвідомлює суспільно небезпечний характер своєї бездіяльності, а саме те, що він залишає без допомоги особу, яка перебуває у небезпечному для життя стані і позбавлена можливості вжити заходів до самозбереження, те, що він зобов'язаний піклуватися про особу і має реальну можливість надати їй допомогу, або що він сам поставив потерпілого в небезпечний для життя стан і бажає чинити саме так.

У судовому засіданні були досліджені усі докази, які прокурор вважав за необхідне надати суду для доведеності винуватості ОСОБА_1. При цьому суд вірно встановив, що виправдана ОСОБА_1 залишила підопічного ОСОБА_2 для того, щоб за розпорядженням лікаря та чергової медичної сестри супроводжувати іншого підопічного до поліклініки. При цьому ОСОБА_2 вона залишила під наглядом інших медичних сестер, у небезпечному для життя стані він не перебував і йому на той момент нічого не загрозувало. Внаслідок цього суд дійшов обґрунтованого висновку про те, що між діями обвинуваченої та настанням смерті потерпілого відсутній причинний зв'язок, оскільки вона не могла передбачити настання суспільно небезпечних наслідків певного характеру, що є підставою для кваліфікації діяння за ч. 3 ст. 135 КК. За таких обставин суд вірно виправдав ОСОБА_1 у вчиненні інкримінованого їй злочину.

Детальніше з текстом постанови ВС від 29.10.2020 у справі № 351/749/16-к9 (провадження № 51-37км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/926022466>

1.5. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти власності

1.5.1. Викрадення чужого майна з шафи у жіночій роздягальні спортивного центру вважається вчиненням з проникненням у сховище

Обставини справи: ОСОБА_1 у жіночій роздягальні спортивного центру за допомогою фізичної сили відкрила дверцята шафи, звідки таємно з проникненням у сховище викрала з сумки гаманець із грошима та особистими речами ОСОБА_2, чим заподіяла матеріальну шкоду потерпілій на суму 300 грн.

Вказані дії кваліфіковано органом досудового розслідування за ч. 3 ст. 185 КК.

Позиція судів першої та апеляційної інстанцій: суд першої інстанції засудив ОСОБА_1 за ч. 3 ст. 185 КК.

За ухвалою апеляційного суду вирок суду першої інстанції щодо ОСОБА_1 залишено без зміни, а її апеляційну скаргу – без задоволення.

Позиція ККС: залишено без змін вирок місцевого суду та ухвалу апеляційного суду.

Обґрунтування позиції ККС: проникнення передбачає, що особа потрапила у житло, інше приміщення чи сховище незаконно, тобто за відсутності права перебувати в місці, де знаходиться майно (всупереч волі законного володільця, шляхом обману, за відсутності визначених законом підстав чи на порушення встановленого законом порядку). Незаконність проникнення стосується самого факту потрапляння до житла, іншого приміщення чи сховища або перебування в ньому під час вчинення крадіжки. Спосіб проникнення (застосування фізичних чи інтелектуальних зусиль) принципового значення для встановлення кваліфікуючої ознаки «проникнення» не має. Під сховищем слід розуміти певні місця чи ділянки території, відведені для постійного чи тимчасового зберігання матеріальних

цінностей, які обладнані огорожею чи технічними засобами або забезпечені іншої охороною: пересувні автолавки, рефрижератори, контейнери, сейфи та інші сховища. Факт входження, потрапляння у сховище чи поява у ньому іншим способом у поєднанні з іншими зовнішніми поведінковими проявами дають можливість визначити об'єктивну сторону суспільно небезпечного діяння. Із хронології та послідовності цих дій можна з'ясувати, зокрема, чи існували і які саме обмеження в доступі до майна. Шафи у жіночій роздягальні спортивного центру за своїм призначенням слугують збереженню особистих речей відвідувачів та унеможливають доступ сторонніх осіб до їх вмісту. Дверцята шаф обладнані замками, ключі від яких видавалися кожному відвідувачу особисто. Тому ці шафи є сховищем.

Детальніше з текстом постанови ВС від 01.10.2020 у справі № 404/4869/17 (провадження № 51-2304км20) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/91998538>

1.5.2. Викрадення засудженим чужого майна у два етапи, перший з яких був таємним та закінченим, а другий – відкритим і незакінченим із причин, що не залежали від його волі, свідчить про переростання крадіжки у грабіж та підлягає кваліфікації за ст. 186 КК

Обставини справи: ОСОБА_1, перебуваючи в розважальному закладі у приміщенні ТЦ, підійшов до ОСОБА_2 та, скориставшись тим, що вона відволіклась, просунув руку до її сумочки, що знаходилась у неї на плечі, дістав звідти мобільний телефон вартістю 2000 грн та заховав його до себе у кишеню. Продовжуючи реалізацію злочинного умислу, ОСОБА_1 через деякий час вдруге підійшов зі спини до ОСОБА_2 та, скориставшись тим, що потерпіла відволіклась, знову рукою заліз до її сумочки, та дістав звідти інший мобільний телефон, вартістю 1 500 грн, який помітив під час викрадення першого телефону. У цей момент ОСОБА_2 відчула, як хтось заліз до її сумочки, обернувшись, виявила, що біля неї стоїть ОСОБА_1, і в його руках помітила замотаний у його шарф її мобільний телефон, який вона одразу вихопила з його рук.

Вказані дії кваліфіковано органом досудового розслідування за ч. 2 ст. 186 КК.

Позиція судів першої та апеляційної інстанцій: суд першої інстанції кваліфікував дії ОСОБА_1 за ч. 2 ст. 185 та за ч. 2 ст. 15, ч. 2 ст. 185 КК як таємне викрадення чужого майна (крадіжка), вчинене повторно, та закінчений замах на таємне викрадення чужого майна (крадіжка), вчинене повторно.

Суд апеляційної інстанції ухвалив свій вирок, відповідно до якого дії ОСОБА_1 було кваліфіковано за ч. 2 ст. 186 КК як відкрите викрадення чужого майна (грабіж), вчинене повторно.

Позиція ККС: залишено без зміни вирок апеляційного суду.

Обґрунтування позиції ККС: кваліфікація дій ОСОБА_1 за ч. 2 ст. 186 КК є правильною з огляду на встановлений судами умисел ОСОБА_1, що був початково направлений на викрадення двох телефонів потерпілої ОСОБА_2.

ОСОБА_1, коли вперше відкрив сумку потерпілої, одразу побачив два телефони, що лежали поруч, та вирішив їх викрасти по черзі. Першим телефоном ОСОБА_1 заволодів непомітно для потерпілої. Одразу ж після цього, продовжуючи реалізацію свого злочинного умислу, ОСОБА_1 знову заліз до потерпілої у сумку за другим мобільним телефоном, який зміг дістати непомітно та який замотав у свій шарф. Втім поштовх сумки відчула потерпіла, яка обернулася, заглянула у свою сумку та виявила, що немає двох мобільних телефонів. Вона швидко висмикнула з рук ОСОБА_1 другий мобільний телефон, на що не встиг відреагувати ОСОБА_1.

У випадку вчинення особою декількох тотожних діянь, що мають бути кваліфіковані за однією й тією ж статтею чи частиною статті КК, але частина з них (одне чи кілька діянь) є незакінченими, то вони додаткової кваліфікації як незакінчені епізоди не потребують. Тому твердження сторони захисту про наявність у діях ОСОБА_1 замаху на вчинення злочину є безпідставними.

Після того як потерпіла відібрала у ОСОБА_1 свій другий телефон, вона почала вимагати від ОСОБА_1 повернути їй перший телефон, бо зрозуміла, що це він витягнув її два мобільних телефони. ОСОБА_1 відмовився повертати телефон, заперечував, що це він викрав перший телефон, та почав погрожувати застосуванням до потерпілої зброї. Потерпіла з охороною ТЦ спостерігала за ОСОБА_1, який пересувався по ТЦ, поки офіціантка одного з ресторанів не повідомила їм, що побачила як ОСОБА_1 дістав з кишені телефон та викинув його за диван, на якому сидів.

Отже, злочин, що тривав, переріс із таємного викрадення у відкрите, оскільки такі дії ОСОБА_1 були очевидними для потерпілої, яка вимагала повернення викраденого майна, яке ОСОБА_1, незважаючи на вимоги потерпілої, продовжував утримувати.

Детальніше з текстом постанови ВС від 01.10.2020 у справі № 752/3045/18 (провадження № 51-352км20) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/92093154#>

1.6. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності

1.6.1. Не підлягають кваліфікації за ст. 297 КК (наруга над тілом померлого) дії винуватої особи, що полягали у прихованні тіла померлої дитини без наявності умислу на вчинення наруги

Обставини справи: ОСОБА_1, достовірно знаючи про вагітність, приховала її від оточуючих, не звернулася за допомогою до медичного закладу. На початку грудня 2018 року вона самостійно народила живу, доношену, зрілу, життєздатну й без вад розвитку дитину жіночої статі. ОСОБА_1, яка не перебувала в обумовленому пологами стані, умисно не вжила можливих заходів для надання новонародженій кваліфікованої медичної допомоги та інших заходів, спрямованих на врятування

життя, що спричинило смерть дитини. З метою приховати злочин вирішила сховати труп дитини. Реалізуючи свій умисел, на початку грудня 2018 року вона принесла тіло дитини, поміщене до пакетів у рушниках, до залізничного вокзалу і залишила серед побутового сміття, де померле немовля виявили через кілька днів.

Вказані дії органом досудового розслідування кваліфіковано за ч. 3 ст. 135, ч. 1 ст. 297 КК.

Позиції судів першої та апеляційної інстанцій: за вироком місцевого суду ОСОБА_1 засуджено за ч. 3 ст. 135 та ч. 1 ст. 297 КК. Апеляційний суд залишив вирок місцевого суду без змін.

Позиція ККС: вирок місцевого суду та ухвалу апеляційного суду в порядку ч. 2 ст. 433 КПК щодо ОСОБА_1 в частині засудження за ч. 1 ст. 297 КК скасовано, а кримінальне провадження закрито на підставі п. 2 ч. 1 ст. 284 КПК у зв'язку з відсутністю в діянні складу кримінального правопорушення. Відповідно до постанови ВС ухвалено вважати ОСОБА_1 засудженою за ч. 3 ст. 135 КК.

Обґрунтування позиції ККС: під час касаційної перевірки ККС ВС було встановлено, що суд першої інстанції помилково кваліфікував дії засудженої за ч. 1 ст. 297 КК, а суд апеляційної інстанції залишив поза увагою допущену неправильність при застосуванні цієї норми матеріального права.

Наруга над тілом полягає у блюзнірстві, вчиненні аморальних, опоганюваних дій з тілом людини після її смерті (оголення вже вдягнутого для поховання трупу, його ушкодження, спотворення, вчинення на ньому образливих написів, знаків, засипання сміттям тощо). Суб'єктивна сторона складу злочину характеризується умисною формою вини: особа усвідомлює образливий, опоганюваний характер своїх дій і бажає їх вчинити, тобто вона усвідомлює, що вчиненими відповідними діями зневажається пам'ять про померлого.

У цій справі суд установив, що після смерті новонародженої дитини внаслідок залишення її в небезпеці ОСОБА_1, остання вирішила приховати вчинений злочин і, реалізуючи свою мету, вивезла тіло за межі міста, де залишила у приміщенні старого вокзалу серед сміття. Водночас відповідно до відображених у вирокі фактичних обставин засуджена огорнула тіло в рушники й поклала до пакетів, що не можна розцінювати як демонстрацію зневаги пам'яті про померлу людину.

Таким чином, за обставин цього кримінального провадження умисел ОСОБА_1 був спрямований не на зневагу чи образливе знущання над тілом своєї новонародженої дитини, а виключно на приховання раніше вчиненого кримінального правопорушення. Тому в діянні засудженої відсутній склад злочину, передбаченого ч. 1 ст. 297 КК.

Отже, у цій частині судові рішення не можна залишити в силі, вони в порядку ч. 2 ст. 433 КПК підлягають скасуванню на підставі п. 2 ст. 438 цього Кодексу, а кримінальне провадження щодо ОСОБА_1 у частині засудження за ч. 1 ст. 297 КК – закриттю відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 284 КПК за відсутності в діянні складу кримінального правопорушення. Зменшення за юридичним критерієм обсягу обвинувачення не впливає на зміст фактично вчиненого та кваліфікованого

за ч. 3 ст. 135 КК суспільно небезпечного діяння, звідси, – і не тягне за собою пом'якшення покарання із застосуванням ст. 75 КК, про що просять скаржники.

Детальніше з текстом постанови ВС від 20.10.2020 у справі № 681/643/19 (провадження № 51-1690км20) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/92335187>

1.7. Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення

1.7.1. У діях винної особи, в якій було вилучено розфасовані психотропну речовину та наркотичний засіб, а також ваги, відсутній умисел на збут цих речовин, якщо загальна кількість психотропної речовини та наркотичного засобу об'єктивно не перевищує потреби в їх власному вживанні

Обставини справи: працівниками поліції у ОСОБА_1 виявлено та вилучено 9 згортків з фольги із порошкоподібною речовиною рожевого кольору, яка, згідно з висновком експерта, є амфетаміном (психотропна речовина, обіг якої обмежено, загальною масою 0,4742 г); 9 (дев'ять) полімерних пакетів із пазовим замком з фрагментами речовини рослинного походження зеленого кольору, яка, згідно з вказаним висновком експерта, є канабісом (особливо небезпечний наркотичний засіб, обіг якого заборонено, загальною масою 15,76 г); згорток з фольги, паперовий згорток з друкованим текстом чорного кольору та паперовий згорток у клітинку з подрібненою речовиною рослинного походження коричнево-зеленого кольору, яка, відповідно до наведеного висновку експерта, є сумішшю канабісу та тютюну, із загальною масою канабісу (особливо небезпечний наркотичний засіб, обіг якого заборонено, 2,98 г).

Вказані дії кваліфіковано органом досудового розслідування за ч. 1 ст. 307 КК.

Позиції судів першої та апеляційної інстанцій: за вироком місцевого суду ОСОБА_1 засуджено за ч. 1 ст. 309 КК.

Місцевий суд дійшов висновку про відсутність у діях ОСОБА_1 мети збуту та перекваліфікував їх на ч. 1 ст. 309 КК.

За ухвалою апеляційного суду цей вирок залишено без зміни.

Позиція ККС: залишено без змін вирок місцевого суду та ухвалу апеляційного суду.

Обґрунтування позиції ККС: місцевим судом правильно зазначено, що про умисел на збут наркотичних засобів, психотропних речовин чи їх аналогів може свідчити як відповідна домовленість із особою, що придбала ці засоби чи речовини, так і інші обставини, зокрема: великий або особливо великий їх розмір; спосіб упакування та розфасування; поведінка суб'єкта злочину; те, що особа сама наркотичні засоби або психотропні речовини не вживає, але виготовляє та зберігає їх тощо. При цьому, якщо висновок про наявність умислу особи на збут наркотичних засобів, психотропних речовин чи їх аналогів

ґрунтується на великому або особливо великому розмірі відповідної речовини, її упакуванні та розфасуванні, то у такому випадку повинні бути дослідженні обставини, за яких особа придбала відповідний засіб чи речовину, у тому числі чи залежало від волі особи те, який розмір речовини опиниться у володінні особи та її розфасування. Зокрема, якщо особа здійснює свідоме придбання наркотичних засобів, психотропних речовин чи їх аналогів у значному розмірі (шляхом купівлі, обміну, безоплатно тощо), виготовляє їх, зберігає у відповідному фасуванні, що об'єктивно перевищує потреби такої особи у власному вживанні, то в такому випадку може мати місце умисел на збут.

Надані стороною обвинувачення докази не містять жодних даних, які б у своїй сукупності та взаємозв'язку поза розумним сумнівом доводили, що ОСОБА_1 мав на меті збут наркотичних речовин. При цьому загальна маса вилучених у ОСОБА_1 психотропних речовин та наркотичних засобів, об'єктивно не перевищує потреби особи у власному вживанні, а сам факт виявлення ваг і наркотичних засобів у розфасованому стані не свідчать про умисел обвинуваченого на їх збут.

На думку Суду, з урахуванням установлених судом першої інстанції обставин та наявних у провадженні доказів, принципів презумпції невинуватості, забезпечення доведеності вини, змагальності й диспозитивності, а також повноважень Суду, наведені в касаційній скарзі прокурора доводи не спростовують висновків суду першої інстанції щодо кваліфікації дій засудженого за ч. 1 ст. 309 КК.

Детальніше з текстом постанови ВС від 29.10.2020 у справі № 461/895/19 (провадження № 51-3812км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92602226>

1.8. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян та кримінальних правопорушень проти журналістів

1.8.1. Довідка, видана дирекцією Українського державного підприємства зв'язку «Укрпошта» за підписом її керівника, якою підтверджується факт отримання рекомендованих листів чоловіком обвинуваченої, що не відповідає дійсності, та яка стала підставою для поновлення строку на оскарження рішення суду і для реалізації права обвинуваченої на прийняття спадщини, є офіційним документом, а отже предметом складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 358 КК

Обставини справи: між ОСОБА_1 та ОСОБА_2 рішенням місцевого суду від 03.07.2014 було розірвано шлюб. У зв'язку із неявкою сторін у судовому засіданні 04.07.2014 суддею цього суду направлено позивачу ОСОБА_1 та ОСОБА_2 вказане рішення поштовим зв'язком рекомендованою кореспонденцією. ОСОБА_1 11.07.2014 отримала особисто рішення місцевого суду за себе та за свого чоловіка. 21.07.2014 рішення місцевого суду відповідно до вимог ч. 1 ст. 294 ЦПК вступило у законну силу, позивачкою ОСОБА_1 не оскаржувалося.

ОСОБА_2 25.07.2014 помер. Після його смерті відкрилася спадщина. Спадкоємці другої черги за відсутності спадкоємців першої черги звернулися до державної нотаріальної контори із заявою про прийняття спадщини після смерті ОСОБА_2.

Обвинувачена ОСОБА_1 використала завідомо підроблений документ (відповідь дирекції УДППЗ «Укрпошта» у формі довідки про отримання рекомендованих листів з рішенням місцевого суду від 03.07.2020 ОСОБА_2, а не ОСОБА_1), на підставі якого було поновлено строк на апеляційне оскарження рішення суду про розірвання шлюбу, а в подальшому і його скасування та закриття провадження у справі, що дало можливість ОСОБА_1 відновити свій статус спадкоємця за законом першої черги і звернутися до державної нотаріальної контори із заявою про прийняття спадщини та в подальшому до місцевого суду із позовом до міської ради про визнання права власності на квартиру, яка належала на праві приватної власності ОСОБА_2.

Вказані дії кваліфіковано органом досудового розслідування за ч. 4 ст. 358 КК.

Позиції судів першої та апеляційної інстанцій: за вироком місцевого суду ОСОБА_1 засуджено за ч. 4 ст. 358 КК.

За ухвалою апеляційного суду цей вирок залишено без зміни.

Позиція ККС: залишено без змін вирок місцевого суду та ухвалу апеляційного суду.

Обґрунтування позиції ККС: з матеріалів провадження вбачається, що довідка дирекції УДППЗ «Укрпошта» повністю підпадає під вказані ознаки офіційного документа, оскільки інформація, яка міститься у ній про те, що 09.07.2014 надійшло два рекомендованих листа, які були вручені 11.07.2014 ОСОБА_2, може бути використана у правозастосовній діяльності, посвідчує факти, які можуть спричинити наслідки правового характеру, а саме: можливість поновити строки на оскарження рішення суду і в подальшому реалізувати право ОСОБА_1 щодо прийняття спадщини після смерті ОСОБА_2. Цю довідку з належними реквізитами було видано в.о. начальником поштампу УДППЗ «Укрпошта» ОСОБА_4 у межах наданих їй повноважень.

Використання підробленого документа є самостійним складом кримінального правопорушення, який не охоплюється поняттями підроблення, складання, видачі та збуту і передбачений окремою частиною ст. 358 КК, що спростовує твердження захисника про те, що не може вважатися доведеним факт вчинення використання підробленого документа за відсутності факту вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 або ч. 2 ст. 358 КК.

Суд першої інстанції визнав доведеним те, що, надаючи довідку до суду як додаток до апеляційної скарги, ОСОБА_1 усвідомлювала, що інформація, яка міститься в ній, не відповідає дійсності, проте може вплинути на вирішення цивільної справи за її позовом.

Детальніше з текстом постанови ВС від 29.10.2020 у справі № 727/12903/18 (провадження № 51-4088км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92624830>

1.8.2. Акт огляду будівельно-монтажних робіт є офіційним документом, а отже предметом складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 358 КК. Якщо місцевим судом не доведено наявності умислу на привласнення обвинуваченим отриманого кредиту, однак встановлено, що отримані кошти використано ним не за призначенням, то відповідні дії підлягають кваліфікації за ст. 222 КК

Обставини справи: ОСОБА_1, маючи у власності земельну ділянку, розробив ескізний проект будівництва одноквартирного житлового будинку та зведений кошторисний розрахунок вартості будівництва, які надав до КП «Обласний Фонд підтримки індивідуального житлового будівництва на селі» (далі – Фонд) для отримання грошових коштів у розмірі 100 000 грн.

Між Фондом в особі директора ОСОБА_3 та ОСОБА_1 був укладений кредитний договір, відповідно до якого ОСОБА_1 для будівництва житлового будинку було надано кредит терміном на 30 років на суму 100 000 грн. ОСОБА_1 отримав першу частину грошових коштів у розмірі 25 000 грн., розпочавши будівництво не будинку, а прибудови до нього.

ОСОБА_1 з метою отримання решти грошових коштів за договором (75 000 грн) підписав та надав Фонду складений ОСОБА_2 акт огляду виконаних будівельно-монтажних робіт, який містить завідомо неправдиві відомості про етапи будівництва житлового будинку. ОСОБА_2 засвідчив, що кошти використовуються за цільовим призначенням.

За зверненням ОСОБА_1 до РДА між Фондом та ОСОБА_1 було укладено додаткову угоду до кредитного договору, відповідно до якої для завершення внутрішніх робіт у будинку, що він побудував за кошти отримані від Фонду, ОСОБА_1 було збільшено суму кредиту до 130 000 грн терміном на 30 років.

Вказаними коштами ОСОБА_1 заволодів.

Дії ОСОБА_1 кваліфіковано органом досудового розслідування за ч. 2 ст. 190, ч. 4 ст. 358 КК.

Позиції судів першої та апеляційної інстанцій: за вироком місцевого суду ОСОБА_1 визнано невинуватим та виправдано за пред'явленим обвинуваченням у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 2 ст. 190, ч. 4 ст. 358 КК, у зв'язку з відсутності події кримінального правопорушення та у зв'язку з відсутністю складу кримінального правопорушення відповідно.

Підставою для виправдання ОСОБА_1 за ч. 2 ст. 190 КК суд першої інстанції визнав те, що стороною обвинувачення не було доведено наявність умислу обвинуваченого не повертати отриманий кредит ще на момент укладення кредитного договору. Щодо виправдання обвинуваченого ОСОБА_2 у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 358 КК, суд першої інстанції зазначив, що використаний ОСОБА_1 акт виконаних робіт не є офіційним документом, а є технічним документом для внутрішнього використання.

За вироком апеляційного суду вирок місцевого суду щодо ОСОБА_1 скасовано та ухвалено новий вирок, яким ОСОБА_1 визнано винуватим у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 222, ч. 4 ст. 358 КК.

Позиція ККС: залишено без змін вирок апеляційного суду.

Обґрунтування позиції ККС: як вбачається з матеріалів кримінального провадження, сторона обвинувачення вбачає наявність у діях ОСОБА_1 складу шахрайства через те, що згідно з умовами кредитного договору, він повинен був використати кредит на будівництво будинку, чого він не зробив, а фактично використовував кредит на будівництво прибудови до цього будинку.

Суд апеляційної інстанції за апеляційною скаргою прокурора обґрунтовано дійшов висновку про необхідність кваліфікації дій ОСОБА_1 за ч. 1 ст. 222 КК. На думку апеляційного суду, розмежувальними ознаками між суміжними складами кримінальних правопорушень, передбачених статтями 190 та 222 КК, є спрямованість умислу та момент його виникнення. У разі шахрайства з фінансовими ресурсами умисел винного спрямований на тимчасове отримання кредитних коштів з їх наступним можливим поверненням. У випадку шахрайства винний укладає кредитний договір для того, щоб приховати протиправний характер своїх дій, спрямованих на безоплатне заволодіння назавжди чужим майном.

За висновками апеляційного суду, з якими погоджується і колегія суддів, дії ОСОБА_1 у частині надання недостовірної інформації з метою одержання кредиту та фактичне одержання кредиту на загальну суму 130 000 грн органом досудового розслідування помилково кваліфіковані за ч. 2 ст. 190 КК з огляду на те, що засуджений ОСОБА_1 послідовно стверджував, що не мав умислу на привласнення кредитних коштів, що не спростовано стороною обвинувачення. Апеляційним судом досліджені копії чеків, які свідчать про регулярне здійснення ОСОБА_1 платежів на погашення одержаного кредиту, а також довідка, з якої вбачається, що ОСОБА_1 погашає кредит своєчасно, згідно з графіком покриття кредиту.

За таких обставин апеляційний суд дійшов вмотивованого висновку про те, що дії ОСОБА_1 не були спрямовані на безповоротне заволодіння чужим майном шляхом обману, а його умисел був направлений лише на одержання кредиту шляхом надання недостовірної інформації.

Суд апеляційної інстанції також правильно встановив зміст нормативних вимог до офіційного документа, передбачених приміткою ст. 358 КК, та врахував фактичні обставини, за яких інформація, зафіксована в акті огляду будівельно-монтажних робіт, містить завідомо неправдиві відомості щодо виконання робіт з будівництва будинку та підтверджує виконання будівельних робіт, що посвідчували певні події, які спричинили наслідки правового характеру – отримання ОСОБА_1 відповідної частки кредиту.

Детальніше з текстом постанови ВС від 28.10.2020 у справі № 509/1836/14-к (провадження № 51-1920ск20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92602117>

РОЗДІЛ 2. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

2.1. Кримінальне процесуальне законодавство України

2.1.1. Новий кримінальний процесуальний закон, на відміну від нового закону України про кримінальну відповідальність, не має зворотної дії у часі навіть у тих випадках, коли його правила є більш сприятливі для учасників кримінального провадження (розширено перелік ухвал, які підлягають апеляційному оскарженню)

Обставини справи: за ухвалою слідчого судді місцевого суду від 06.05.2020 відмовлено у задоволенні скарги ОСОБА_1 на бездіяльність начальника першого Територіального управління ДБР, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР.

За ухвалою апеляційного суду від 26.05.2020 відмовлено у відкритті провадження за апеляційною скаргою ОСОБА_1 на ухвалу слідчого судді місцевого суду від 06.05.2020 на підставі ч. 4 ст. 399 КПК.

Позиція ККС: залишено без змін ухвалу апеляційного суду.

Обґрунтування позиції ККС: Судом встановлено, що згідно з положеннями ч. 3 ст. 307 КПК, які були чинними на момент розгляду апеляційної скарги ОСОБА_1, ухвали слідчого судді за результатами скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора не могли бути оскаржені, окрім ухвал про відмову у задоволенні скарги на постанову про закриття кримінального провадження, скарги на відмову слідчого, прокурора в задоволенні клопотання про закриття кримінального провадження з підстав, визначених п. 9¹ ч. 1 ст. 286 цього Кодексу, про скасування повідомлення про підозру та відмову у задоволенні скарги на повідомлення про підозру.

Разом із цим, Рішенням КСУ від 17.06.2020 № 4-р(II)/2020 визнано неконституційним положення ч. 3 ст. 307 КПК щодо заборони оскарження ухвали слідчого судді за результатами розгляду скарги на бездіяльність слідчого, прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР після отримання заяви, повідомлення про кримінальне правопорушення. А відповідно до ст. 91 Закону «Про Конституційний Суд України» від 13.07.2017 № 2136-VIII, закони, інші акти або їх окремі положення, що визнані неконституційними, втрачають чинність з дня ухвалення КСУ рішення про їх неконституційність, якщо інше не встановлено самим рішенням.

Водночас, відповідно до ст. 5 КПК процесуальна дія проводиться, а процесуальне рішення приймається згідно з положеннями цього Кодексу, чинними на момент початку виконання такої дії або прийняття такого рішення. Тобто, раніше чинний закон перестає застосовуватися у кримінальному провадженні після набрання чинності новим законом. На відміну від кримінального (матеріального) закону, новий кримінальний процесуальний закон

не має зворотної дії навіть у тих випадках, коли його правила є більш сприятливі для учасників кримінального провадження.

З огляду на зазначене ОСОБА_1 оскаржує ухвалу апеляційного суду, що була постановлена 26.05.2020, тобто до дня ухвалення КСУ 17.06.2020 Рішення щодо неконституційності положень ч. 3 ст. 307 КПК. Таким чином, апеляційний суд, встановивши, що апеляційну скаргу було подано на судові рішення слідчого судді, яке відповідно до вимог КПК не підлягає апеляційному оскарженню, згідно з положеннями ч. 4 ст. 399 КПК обґрунтовано відмовив у відкритті апеляційного провадження.

Детальніше з текстом постанови ВС від 28.10.2020 у справі № 937/2480/20 (провадження № 51-3476км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92602126>

2.2. Докази і доказування

2.2.1. Слідчий суддя, надаючи дозвіл на проведення обшуку у житлі, не зобов'язаний вказувати у відповідній ухвалі, хто конкретно має провести цю слідчу (розшукову) дію. Визначення прокурора або слідчого (їх групи) для проведення обшуку належить до повноважень прокурора (старшого прокурора, групи прокурорів, які здійснюватимуть повноваження прокурорів у конкретному кримінальному провадженні) або старшого слідчої групи (керівника органу досудового розслідування).

Доручення прокурора слідчому, який здійснює досудове розслідування у кримінальному провадженні, про проведення обшуку у житлі, може даватися як в усній, так і в письмовій формах

Обставини справи: за вироком суду першої інстанції ОСОБА_1 визнано невинуватою у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК, та виправдано у зв'язку з відсутністю в її діях складу цього злочину.

За вироком апеляційного суду було частково задоволено апеляційну скаргу прокурора та скасовано вирок суду першої інстанції, відповідно до якого ОСОБА_1 було визнано винуватою у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК.

Суд першої інстанції, визнаючи ОСОБА_1 невинуватою у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК, зокрема, визнав недопустимим доказом протокол обшуку у приміщенні Держлікслужби, оскільки в ухвалі слідчого судді дозвіл на проведення обшуку було надано прокурору, проте сам обшук було проведено старшим слідчим, який здійснював досудове розслідування, без участі прокурора. Апеляційний суд констатував, що визнання недопустимим цього доказу не ґрунтується на вимогах закону.

Позиція ККС: залишено без змін вирок апеляційного суду. Зокрема, колегія суддів визнав необґрунтованими доводи у касаційних скаргах засудженої ОСОБА_1 та її захисника про недопустимість протоколу обшуку як доказу через відсутність у матеріалах кримінального провадження письмового доручення прокурора

слідчому провести обшук згідно з процесуальним дозволом, наданого ухвалою слідчого судді.

Обґрунтування позиції ККС: як убачається з матеріалів кримінального провадження, з клопотанням про проведення обшуку приміщення Держлікслужби до суду звернувся прокурор, який здійснював процесуальне керівництво у цьому кримінальному провадженні за постановою заступника керівника місцевої прокуратури. Слідчий суддя суду першої інстанції частково задовольнив клопотання прокурора та надав дозвіл прокурору на проведення обшуку в приміщенні службового кабінету начальника Держлікслужби ОСОБА_1.

Згідно з протоколом обшук було проведено слідчим, який здійснював досудове розслідування цього кримінального провадження та входив до групи слідчих за постановою про створення групи слідчих.

Колегія суддів, виходячи з системного тлумачення статей 37, 39, 236 КПК, а також статей 36, 40, 235, 236 КПК, дійшов висновку, що визначення в ухвалі слідчого судді конкретного слідчого або прокурора, які мають здійснювати обшук, знаходиться поза межами повноважень слідчого судді з контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні та обмежуються в цій частині перевіркою того, чи є належним суб'єктом учасник кримінального провадження, який звернувся з клопотанням про проведення обшуку. Визначення конкретного прокурора або слідчого (їх групи) для проведення обшуку належить до законних повноважень прокурора (старшого прокурора, групи прокурорів, які здійснюватимуть повноваження прокурорів у конкретному кримінальному провадженні) або старшого слідчої групи (керівника органу досудового розслідування).

Окрім того, системне тлумачення п. 4 ч. 2 ст. 36, п. 2 ч. 2 ст. 40 КПК слугувало підставою ККС зробити висновок, що основною формою процесуальної взаємодії прокурора зі слідчим на всіх етапах досудового розслідування є надання письмових вказівок та доручень. Якщо закон прямо не вимагає письмової форми, то прокурор має право надавати доручення та вказівки слідчому про виконання процесуальних дій усно, якщо це обумовлено, зокрема, невідкладними випадками або виконанням незначного обсягу процесуальних дій.

Вимог про реалізацію прокурором, що виконує повноваження прокурора в кримінальному провадженні, своїх обов'язків із забезпечення досудового розслідування виключно шляхом надання слідчому (який входить до складу групи слідчих, призначених з дотриманням вимог закону) письмових доручень на проведення обшуку, про обов'язкову участь прокурора в його проведенні, КПК не містить, зокрема, не вимагає виключно письмової форми до організаційного забезпечення проведення обшуку й ст. 41 КПК, що спростовує доводи касаційних скарг у цій частині.

Отже, обшук було проведено повноважною особою з дотриманням як порядку, встановленого статтями 40, 234–236 КПК, так і загальних засад кримінального провадження, закріплених у статтях 9, 13 КПК, а процесуальний дозвіл на проведення слідчої дії отриманий уповноваженим прокурором

у встановленому законом порядку. У цьому кримінальному провадженні відсутні будь-які підстави стверджувати, що слідчий без відповідного доручення прокурора діяв поза межами своїх повноважень.

Детальніше з текстом постанови ВС від 07.10.2020 у справі № 725/1199/19 (провадження № 51-5720км19) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/92173671>

2.2.2. Якщо потерпілий на запит органу досудового розслідування добровільно надає документи, що містять доказову інформацію, то звернення до слідчого судді для отримання ухвали про тимчасовий доступ до речей та документів у такому випадку необов'язкове

Обставини справи: ОСОБА_1 визнано винуватим за те, що він, зайшовши за барну стійку ресторану, вчинив крадіжку грошових коштів з каси, однак був помічений адміністратором закладу. Розуміючи, що його дії стали явними, незважаючи на зауваження та вимогу зупинитися, ОСОБА_1, утримуючи при собі викрадені грошові кошти, залишив ресторан.

В основу обвинувачення ОСОБА_1 було покладено, зокрема, такий доказ, як відеозапис з камер внутрішнього спостереження ресторану, який було добровільно надано директором ПП та який, на думку захисника, визнано речовим доказом у позапроцесуальний спосіб.

Позиції судів першої та апеляційної інстанцій: вироком місцевого суду ОСОБА_1 засуджено за ч. 3 ст. 186 КК.

Апеляційний суд вирок місцевого суду залишив без змін.

Позиція ККС: залишено без зміни рішення судів попередніх інстанцій.

Обґрунтування позиції ККС: ККС не погоджується з доводами у касаційній скарзі про те, що відеозапис з камер спостереження отримано у позапроцесуальний спосіб, оскільки, як вбачається з матеріалів кримінального провадження, відеозапис з камер внутрішнього спостереження ресторану було добровільно надано директором ресторану на запит слідчого. Ураховуючи викладене, а також те, що кримінальний процесуальний закон не забороняє слідчому звертатися із запитом, а потерпілому у відповідь надавати органу досудового розслідування документи, що містять доказову інформацію, звернення до слідчого судді для отримання ухвали про тимчасовий доступ до відповідних документів у цьому випадку не є обов'язковим.

Детальніше з текстом постанови ВС від 06.10.2020 у справі № 761/480/19 (провадження № 51-836км20) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/92173613>

2.3. Судовий розгляд

2.3.1. Погана якість в окремих місцях звукозапису судового засідання у суді першої інстанції не є безумовною підставою для скасування судового рішення

Обставини справи: за вироком місцевого суду ОСОБА_1 засуджено за ч. 3 ст. 15, ч. 3 ст. 185 КК до покарання у виді позбавлення волі на строк 4 роки. На підставі ст. 75 КК його звільнено від відбування покарання з випробуванням із встановленням іспитового строку тривалістю 3 роки.

Апеляційний суд скасував зазначений вирок щодо ОСОБА_1 у частині звільнення обвинуваченого від відбування призначеного покарання та ухвалив у цій частині новий вирок. ОСОБА_1 визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 15, ч. 3 ст. 185 КК, та призначено йому покарання у виді позбавлення волі на строк 3 роки. У решті вирок суду залишено без змін.

Позиція ККС: залишено без змін вирок місцевого суду та вирок апеляційного суду.

Обґрунтування позиції ККС: засада щодо гласності судового процесу та його повне фіксування технічними засобами розкривається у ст. 27 КПК складається із трьох взаємопов'язаних елементів: 1) гласність судового провадження; 2) відкритість судового провадження; 3) повне фіксування судового засідання за допомогою звукозаписувального технічного засобу. Ураховуючи те, що зазначена норма-засада є цілісною, фіксування судового засідання є допоміжним елементом щодо двох інших елементів.

Системно-структурний аналіз ч. 4 ст. 107, п. 7 ч. 2 ст. 412 КПК свідчить, що для з'ясування питання про те, як неповне фіксування судового провадження за допомогою технічних засобів вплинуло на законність ухваленого судом рішення, необхідно виходити з «рівня істотності» відхилень від вимог норми кримінального процесуального права.

Перевіркою матеріалів кримінального провадження встановлено, що на технічному носії інформації є звукозапис судового засідання у суді першої інстанції, який місцями погано прослуховується. При цьому в матеріалах провадження наявний журнал судового засідання від вказаної дати, в якому також відображено хід судового розгляду.

На переконання колегії суддів, погана якість запису в деяких місцях окремого судового засідання не дорівнює порушенню, передбаченому п. 7 ч. 2 ст. 412 КПК, яке є безумовною підставою для скасування судового рішення.

Суд не виключає, що за певних обставин відсутність звукозаписів окремих судових засідань може стати підставою для скасування судових рішень, якщо сторона, яка посилається на цю обставину, доведе, що це істотно вплинуло або могло вплинути на законність та вмотивованість судового рішення. У цій справі сторона захисту ні в касаційній скарзі, ні під час касаційного розгляду не вказала, яким чином погана якість лише в деяких місцях технічного запису

судового засідання вплинула на законність і обґрунтованість судових рішень та вирішення справи по суті.

Детальніше з текстом постанови ВС від 20.10.2020 у справі № 569/502/19 (провадження № 51-760км20) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/92385614>

2.4. Провадження у суді апеляційної інстанції

2.4.1. Відсутність дати завірення копії свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю не є підставою для позбавлення захисника права на подання апеляційної скарги

Обставини справи: захисник звернувся із заявою до ВАКС про роз'яснення ухвали цього суду, постановленої під час підготовчого судового засідання, яку було залишено без задоволення. Не погодившись із зазначеною ухвалою, захисник оскаржив її в апеляційному порядку. На підтвердження своїх повноважень на здійснення захисту обвинуваченого ОСОБА_1 до апеляційної скарги захисник долучив копію свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю та ордер на надання правової допомоги.

Позиції судів першої та апеляційної інстанцій: ВАКС залишив без задоволення заяву захисника щодо роз'яснення ухвали цього суду.

Апеляційна палата ВАКС повернула апеляційну скаргу захисника на зазначену ухвалу ВАКС.

Позиція ККС: ухвалу апеляційної палати ВАКС скасовано та призначено новий розгляд у суді апеляційної інстанції.

Обґрунтування позиції ККС: колегія суддів відзначає, що, повертаючи апеляційну скаргу захисника, апеляційний суд дійшов висновку про те, що її подано особою, яка не має права її подавати, оскільки до неї не долучено належно завіреної копії свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю через відсутність на ній дати її завірення захисником.

На думку колегії суддів, відсутність на копії свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю дати її завірення не свідчить про те, що захисник не мав права на подання апеляційної скарги в інтересах обвинуваченого ОСОБА_1. Крім того, адвокат здійснював повноваження захисника під час підготовчого судового засідання у цьому кримінальному провадженні.

Детальніше з текстом постанови ВС від 07.10.2020 у справі № 761/8517/17 (провадження № 51-4670км19) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/92120471>

2.4.2. Право на відмову від апеляційної скарги має лише прокурор, яким було подано апеляційну скаргу, а також прокурор вищого рівня (Генеральний прокурор, керівник обласної прокуратури, їх перші заступники та заступники). Прокурор, який лише брав участь у розгляді справи у суді апеляційної інстанції, не може відмовитися від апеляційної скарги

Обставини справи: за вироком місцевого суду ОСОБА_1 засуджено за ч. 1 ст. 121 КК із застосуванням положень ч. 1 ст. 69 КК до покарання у вигляді обмеження волі на строк 2 роки.

За вироком апеляційного суду скасовано вирок місцевого суду в частині призначеного покарання та ухвалено новий вирок, яким засуджено ОСОБА_1 за ч. 1 ст. 121 КК до покарання у виді позбавлення волі на строк 5 років.

Позиція ККС: змінено вирок апеляційного суду в частині призначеного покарання, призначено ОСОБА_1 покарання за ч. 1 ст. 121 КК із застосуванням ст. 69 КК у виді позбавлення волі на строк 2 роки.

Обґрунтування позиції ККС: визнано необґрунтованими доводи у касаційній скарзі захисника про те, що апеляційний суд, задовольняючи апеляційні вимоги прокурора, залишив поза увагою той факт, що під час апеляційного розгляду кримінального провадження в апеляційному суді прокурор відмовився від апеляційної скарги сторони обвинувачення.

На думку колегії суддів, системне тлумачення ч. 4 ст. 36 та ч. 1 ст. 403 КПК дає підстави вважати, що право на відмову від апеляційної скарги має лише прокурор, яким було подано апеляційну скаргу, а також прокурори вищого рівня (Генеральний прокурор, керівник обласної прокуратури, їх перші заступники та заступники).

Як убачається з матеріалів кримінального провадження, не погоджуючись з вироком місцевого суду, захисник, обвинувачений ОСОБА_1 та прокурор, який подав апеляційну скаргу, оскаржили його в апеляційному порядку.

Відповідно до журналу судового засідання прокурор, який брав участь у суді апеляційної інстанції, під час апеляційного розгляду в усній формі відмовився від апеляційної скарги прокурора, який подав апеляційну скаргу.

Колегією суддів апеляційного суду було відмовлено прокурору, який брав участь у суді апеляційної інстанції у задоволенні такої заяви та продовжено апеляційний розгляд, за результатами якого суд постановив вирок, частково задовольнивши апеляційні вимоги сторони обвинувачення частково. Однак цей вирок апеляційного суду на підставах порушення вимог ст. 374 КПК було скасовано постановою ВС та призначено новий розгляд у суді апеляційної інстанції. Під час нового судового розгляду в апеляційному суді прокурор, який подав апеляційну скаргу, підтримав подану ним апеляційну скаргу та просив її задовольнити в повному обсязі.

За таких обставин колегія суддів вважає, що прокурор, який брав участь у розгляді справи в суді апеляційної інстанції з урахуванням положень статей 36, 403 КПК не мав права відмовлятися від апеляційної скарги прокурора, який

її подав, а тому посилання сторони захисту на безпідставний розгляд апеляційної скарги прокурора та порушення апеляційним судом положень ст. 403 КПК є необґрунтованими.

Детальніше з текстом постанови ВС від 22.10.2020 у справі № 592/11577/18 (провадження № 51-3803км19) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/92483001>

2.4.3. Укладення близьким родичем особи, щодо якої застосовано примусові заходи медичного характеру, договору про надання правової допомоги з іншим захисником через місяць з моменту ухвалення судового рішення, не може вважатися поважною причиною пропуску строку на його оскарження

Обставини справи: за ухвалою місцевого суду щодо ОСОБА_1 застосовано примусовий захід медичного характеру у виді госпіталізації до психіатричного закладу із суворим наглядом у кримінальному провадженні за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 121 КК.

Не погоджуючись з постановленим рішенням, захисник подав апеляційну скаргу.

За ухвалою апеляційного суду апеляційну скаргу захисника повернуто захиснику на підставі ст. 399 КПК у зв'язку з тим, що її подано після закінчення строку апеляційного оскарження, і в клопотанні про поновлення цього строку не наведено законних і обґрунтованих підстав для його поновлення.

Позиція ККС: залишено без змін ухвалу апеляційного суду.

Обґрунтування позиції ККС: колегія суддів погоджується з висновками суду апеляційної інстанції, який, постановляючи судові рішення про відмову захиснику-2 у поновленні процесуального строку та повертаючи апеляційну скаргу на підставі ст. 399 КПК, вказав, що в присутності захисника-1, особи, щодо якої застосовані примусові заходи медичного характеру ОСОБА_1, законного представника ОСОБА_2 суддею було оголошено ухвалу суду та роз'яснено порядок і строки її оскарження. У клопотанні про поновлення строку на апеляційне оскарження захисником-2 не наведено законних і обґрунтованих підстав для його поновлення. При цьому суд визнав необґрунтованими доводи захисника про те що, ОСОБА_1 не забезпечене його процесуальне право обвинуваченого в обсязі, які визначаються характером розладу його психічного здоров'я.

Суд апеляційної інстанції дійшов обґрунтованого висновку, що факт укладення тіткою особи, відносно якої застосовано примусовий захід медичного характеру договору про надання правової допомоги з іншим захисником через місяць з часу ухвалення судового рішення не свідчить про поважність причин пропуску строку на оскарження судового рішення, посиланням захисника як на поважну причину того, що ОСОБА_1 особисто не було вручено ухвалу про застосування до нього примусового заходу медичного характеру у виді госпіталізації до психіатричного закладу із суворим наглядом, та вручено представнику установи, де він перебуває, надано обґрунтовану оцінку судом апеляційної інстанції.

Строк на апеляційне оскарження ухвали про застосування чи відмову у застосуванні примусових заходів медичного характеру, передбачений ч. 2 ст. 395 КПК, не визначає особливих випадків обчислення строків апеляційного оскарження, становить тридцять днів з дня її проголошення і є обов'язковим для всіх учасників кримінального провадження.

Детальніше з текстом постанови ККС ВС від 21.10.2020 у справі № 159/5445/19 (провадження № 51-1243км20) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/92415506>

2.4.4. Скасування судом першої інстанції звільнення засудженого від відбуття покарання внаслідок невиконання покладених на нього обов'язків (ст. 78 КК), зобов'язує суд переглянути вирок суду першої інстанції щодо цього засудженого в апеляційному порядку. Закриття апеляційного провадження у такому випадку не передбачено кримінальним процесуальним законодавством (розділ V глави 31 КПК)

Обставини справи: за вироком місцевого суду ОСОБА_1 визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 289 КК, та призначено йому покарання у виді позбавлення волі на строк 5 років. На підставі ст. 75 КК його звільнено від відбування призначеного покарання з випробуванням з іспитовим строком тривалістю 3 роки і покладено на нього виконання обов'язків, передбачених ст. 76 КК.

Апеляційний суд залишив без змін вирок місцевого суду, а апеляційну скаргу заступника прокурора – без задоволення.

Місцевий суд задовольнив подання начальника ДУ «Центр пробації», скасував звільнення від відбування покарання з випробуванням ОСОБА_1 за вироком цього ж суду та направив засудженого для відбування призначеного цим вироком покарання у виді позбавлення волі на строк 5 років.

ВС постановою скасував ухвалу апеляційного суду через невідповідність її вимогам ст. 419 КПК та неправильне застосування ст. 75 КК і призначив новий розгляд в апеляційному суді.

За наслідками нового розгляду апеляційний суд закриття апеляційне провадження за апеляційною скаргою прокурора на вирок місцевого суду щодо ОСОБА_1.

Позиція ККС: скасовано ухвалу апеляційного суду та призначено новий розгляд у суді апеляційної інстанції.

Обґрунтування позиції ККС: як убачається з матеріалів кримінального провадження, не погодившись із вироком місцевого суду, прокурор подав на нього апеляційну скаргу, у якій просив скасувати оспорюване рішення у частині призначеного покарання через неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність (безпідставне застосування судом ст. 75 цього Кодексу та обрання м'якого заходу примусу) й ухвалити новий вирок, яким призначити ОСОБА_1 покарання за ч. 2 ст. 289 КК у виді позбавлення волі

на строк 5 років без конфіскації майна. Свої вимоги сторона обвинувачення обґрунтувала тим, що суд першої інстанції усупереч приписам ст. 65 КК не врахував повною мірою тяжкості та ступеня суспільної небезпеки вчиненого злочину, даних про особу винного, який раніше судимий за скоєння корисливих злочинів, а також не зважив на вчинення ОСОБА_1 злочину у стані алкогольного сп'яніння.

За наслідками апеляційного розгляду суд закрит апеляційне провадження на вказаний вирок місцевого суду на тій підставі, що у цьому провадженні щодо ОСОБА_1 предмет апеляційного оскарження відсутній. Обґрунтовуючи прийняте рішення, апеляційний суд вказав, що місцевий суд ухвалою скасував звільнення від відбування покарання з випробуванням ОСОБА_1 за вироком цього ж суду та направив засудженого для відбування призначеного за цим вироком покарання у виді позбавлення волі на строк 5 років. Тому апеляційні вимоги прокурора про скасування вироку та призначення покарання у виді позбавлення волі на строк 5 років без застосування положень статей 75, 76 КК було враховано.

Однак апеляційний суд залишив поза увагою те, що скасування в порядку ст. 78 КК звільнення засудженого від відбуття покарання внаслідок невиконання покладених на нього обов'язків, не виключає його обов'язку переглянути вирок суду першої інстанції щодо цього засудженого в апеляційному порядку, а розділ V глави 31 КПК не передбачає закриття апеляційного провадження з зазначених вище підстав.

За таких обставин апеляційний суд з огляду на вимоги статей 404, 405 КПК мав би ретельно перевірити доводи прокурора, викладені в апеляційній скарзі, щодо неправильного застосування місцевим судом до ОСОБА_1 положень ст. 75 КК, і прийняти рішення по суті вимог цієї скарги.

Проте суд незаконно закрит апеляційне провадження за згаданою вище апеляційною скаргою, про що слушно зазначено в касаційній скарзі прокурора.

Наведене свідчить про істотне обмеження процесуальних прав сторони обвинувачення. Зокрема, обмеження права на апеляційне оскарження вироку місцевого суду і порушення засади змагальності (ст. 22 КПК), що відповідно до ч. 1 ст. 412 КПК є істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону, оскільки ставить під сумнів законність та обґрунтованість судового рішення.

Детальніше з текстом постанови ВС від 22.10.2020 у справі № 188/1668/17 (провадження № 51-9186км18) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/92385588>

2.5. Провадження за нововиявленими обставинами

2.5.1. Участь захисника у кримінальному провадженні щодо особи, засудженої за вчинення особливо тяжких злочинів, при перегляді постановлених рішень щодо неї за нововиявленими обставинами, є обов'язковою

Обставини справи: за вироком апеляційного суду від 29.12.2008, залишеним без зміни ухвалою ВСУ від 08.04.2010, ОСОБА_1 засуджено за пунктами 1, 7, 12 ч. 2 ст. 115, ч. 1 ст. 121, ч. 1 ст. 296 КК до покарання у виді довічного позбавлення волі; ОСОБА_1 засуджено за пунктами 1, 7, 12 ч. 2 ст. 115 КК до покарання у виді довічного позбавлення волі.

Захисник в інтересах засудженого ОСОБА_1 звернувся до суду першої інстанції про перегляд вироку суду за нововиявленими обставинами.

За ухвалою суду першої інстанції від 18.10.2018 залишено без задоволення заяву захисника про перегляд вироку апеляційного суду від 29.12.2008 за нововиявленими обставинами. Ухвалою апеляційного суду від 13.07.2020 апеляційну скаргу засудженого залишено без задоволення, а ухвалу суду першої інстанції – без зміни.

Позиція ККС: скасовано ухвалу апеляційного суду від 13.07.2020 і призначено новий розгляд у суді апеляційної інстанції.

Обґрунтування позиції ККС: проаналізувавши положення ст. 59 Конституції України, ст. 3, ч. 2 ст. 48, ч. 1 ст. 49, ч. 1 ст. 52 КПК, ККС у рішенні обґрунтовує, що відповідними нормативними положеннями забезпечується участь захисника з моменту набуття особою статусу підозрюваного, однак законодавцем не встановлено моменту припинення участі захисника на конкретній стадії кримінального провадження. Під кримінальним провадженням (ст. 3 КПК) розуміється як досудове розслідування, так і судове провадження (провадження у суді першої інстанції, яке включає підготовче судове провадження, судовий розгляд і ухвалення та проголошення судового рішення, провадження з перегляду судових рішень в апеляційному, касаційному порядку, а також за нововиявленими або виключними обставинами). Таким чином, судове провадження, що є складовою кримінального провадження, передбачає й стадію перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами.

Тому особа у кримінальному провадженні щодо особливо тяжких злочинів має бути представлена захисником на всіх стадіях судового провадження, у тому числі й при перегляді постановлених рішень щодо неї за нововиявленими обставинами.

Розгляд апеляційним судом провадження щодо ОСОБА_1, якого засуджено за особливо тяжкий злочин, за відсутності захисника, колегія суддів визнала порушенням вимог кримінального процесуального закону, що відповідно до вимог п. 1 ч. 1 ст. 438 КПК є підставою для скасування такого рішення.

Детальніше з текстом постанови ВС від 13.10.2020 у справі № 1-18/08 (провадження № 51-69км19) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/92203779>

2.5.2. Подання засудженим, який відбуває покарання у виді довічного позбавлення волі, заяви про перегляд вироку стосовно нього за нововиявленими обставинами до суду не через адміністрацію виправної установи, а також відсутність будь-яких даних на підтвердження факту підписання та подання цієї заяви саме засудженим, є підставою для прийняття рішення про відмову у відкритті провадження за нововиявленими обставинами

Обставини справи: ухвалою місцевого суду відмовлено у відкритті провадження за заявою ОСОБА_1 про перегляд за нововиявленими обставинами вироку цього суду від 08.11.2012. Суд установив, що засуджений ОСОБА_1 відбуває покарання у виді довічного позбавлення волі у виправній колонії. Проте заява від імені засудженого надійшла до суду не через адміністрацію цієї установи виконання покарань, як це встановлено положеннями ст. 113 КВК та ч. 1 розділу XII Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарання, затверджених наказом МЮ від 29.12.2014 № 2186/5. Недотримання правил відправлення кореспонденції засудженим викликало у суду сумнів у тому, що заяву від його імені підписано та подано саме ним.

Апеляційний суд ухвалою залишив без змін ухвалу місцевого суду.

Позиція ККС: залишено без змін ухвали місцевого та апеляційного судів.

Обґрунтування позиції ККС: як убачається з матеріалів справи, до місцевого суду надійшла заява про перегляд вироку цього суду від 08.11.2012, відповідно до якого ОСОБА_1 засуджено до покарання у виді довічного позбавлення волі, яке він відбуває у виправній колонії.

При перевірці вказаної заяви встановлено, що вона не містить таких обов'язкових реквізитів як дата, прізвище, ім'я та по батькові (або ініціали) її автора, а ідентифікувати особу, яка відповідно до процесуального закону має право на звернення до суду, виключно за підписом не виявляється можливим.

Із системного аналізу положень глави 34 КПК убачається, що процесуальний закон стандартизує форму і структуру заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами та містить імперативну вимогу про обов'язкову наявність елементів (реквізитів), що дають необхідну інформацію для вирішення судом питання про відкриття провадження за нововиявленими обставинами.

З огляду на відсутність будь-яких даних на підтвердження того, що саме ОСОБА_1 підписав та подав до суду цю заяву, місцевий суд ухвалою відмовив у відкритті провадження за заявою про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами.

Під час апеляційного перегляду ухвали місцевого суду, суд апеляційної інстанції відхилив доводи сторони захисту про те, що ОСОБА_1 міг передати заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами як кореспонденцію захиснику під час побачення, оскільки жодних відомостей на підтвердження таких доводів суду не надано.

З такими висновками судів попередніх інстанцій колегія суддів погоджується, адже заяву подано за обставин, які не надавали суду можливості переконатися у правильності вказаних у ній даних щодо суб'єкта звернення, а тому рішення

про відмову у відкритті провадження за вказаною заявою відповідає вимогам ч. 2 ст. 464 КПК.

Наведені засудженим у касаційній скарзі доводи про те, що місцевий суд повинен був застосувати положення ч. 3 ст. 464 КПК та надати йому строк для усунення недоліків є необґрунтованими, адже вказані правила застосовуються до заяви, не оформленої згідно з вимогами процесуального закону, лише тоді, коли до суду звернулася особа, якій законом надано таке право. У такому випадку, через неможливість ідентифікувати суб'єкта звернення як учасника даного кримінального провадження, суд був позбавлений змоги постановити ухвалу та надати строк для приведення поданої заяви відповідно до вимог КПК.

З огляду на викладене колегія суддів вважає, що немає безумовних підстав для скасування судових рішень.

Детальніше з текстом постанови ВС від 22.10.2020 у справі № 1-7/12 (провадження № 51-1232км18) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/92483005>

Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду. Рішення, внесені до ЄДРСР, за жовтень 2020 року / упоряд. заступник голови Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду, канд. юрид. наук В. В. Щепоткіна, правове управління (ІІІ) департаменту аналітичної та правової роботи апарату Верховного Суду. Київ, 2020. 38 с.

Застереження: видання містить короткий огляд судових рішень Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду. У кожному з рішень викладено лише основний висновок щодо правового питання, яке виникло у справі. Для правильного розуміння висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним у Єдиному державному реєстрі судових рішень.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua

 @supremecourt_ua